

Social-Demokraten.

Organ for det norske arbeiderparti.

Nr. 103.

Bladets pris er 1 krone fortalet samt 10 øre porto. Indenbys 35 øre maanedén.

Lørdag den 3. september 1892.

Bladet udkommer tirsdag, torsdag og lørdag. Annonsepriser 10 øre pr. rettslinje.

9. aarg.

Social-Demokraten

udkommer tirsdag, torsdag og lørdag.

35 øre maanedén.

Det eneste blad her i byen, der fuldt ud taler arbejdernes sag og støtter deres organisasjon.

Abonner!

Ekspedisjonen, Fælleslokalet, Hausmangsgade 27, II.

Godt norsk Skotøi

anbefales fra

Møllergaden 22.

Damesko a 4, 5 og 6 fr.

Dameknappesko a 6, 7 og 8 fr.

Damespringsko a 6, 7 og 8 fr.

Damesnuoresko a 5, 6 og 7 fr.

Herresko a 5, 6, 7 og 8 fr.

Herrespringsko a 8, 9 og 10 fr.

Herresko a 8, 9, og 10 fr.

Børnesko og Støvler a 2, 3 og 4 fr.

Arbeidet garanteres.

22, Møllergaden 22.

Det norske arbeiderpartis 6te landsmøde

træer i aften kl. 7 sammen i Kristiania arbeiderpartiets lille sal.

Siden sidste landsmøde har partiet deltatt i den aktuelle politikk og gjort sig gjeldende paa flere omraader. Partiet har faalebes optraadt energisk overfor venstres forsøg paa at stifte sig bort fra den kommunale stemmeret og det har tat standpunkt i det unionelle spørsmåal. Partiet har herigjennem faat ind paa en taktikk, der sikkerlig skal skaffe respekt og gi en smule indflydelse paa avgjørelsen av de sager, som av arbeiderne kræves gennemført, nemlig almindelig stemmeret og en virksom arbeiderbestyrelse.

Partiet har ved sidste stortingsvalg deltatt sammen med venstre, grundet paa almindelig stemmeret som valgprogram. Bistnok har man derved ikke netop kunnet konstatere den numeriske styrke av stemmeberettigede; men det har dog sikkert været en oppvælse til en mere energisk fremtidig valgagittasjon. Og desuden var denne partiets valgbevægelse en følge av forrige landsmødes beslutning.

I anden retning er partiets socialdemokratiske karakter traadt skarpt og tydeligt frem derved, at de hidtil interesseløse arbeiderpartifund har tat sig en smule sammen og dannet et politisk parti med et radikalt-liberalt program.

Ligesom det tidligere har vist sig, at vort parti netop gjennom antagelsen av et socialdemokratiske program har udfoldet en sikker fremgang og i modsætning til andre mer eller mindre radikalliberale arbeiderorganisasjoner har fremvist levedygtighed, som til eksempel overfor Det norske arbeiderforbund, — faaledes skal det sikkerlig ogsaa nu vise sig, at vort parti er det samlede, det, hvortom den norske arbeiderbevægelse i fremtiden maa komme til at „laa ring“, ikke for partiets egen skyld, men fordi det har et program, som alle arbejdere, naar de først er kommen til klarhed over samme, absolut maa erkjende som sit; fordi det indeholder i sig anvisninger og midler til erhvervelse og bevarelse av større fri-

hed og mere politisk og økonomisk magt for den norske arbeiderklasse.

Det er imidlertid nødvendigt, for at partiet med styrke skal kunne opta og tilendebringe sin agitatoriske og organisatoriske misjon, at der lægges større vægt end hidtil paa en konsolidering av partiets organ i pressen: „Social-Demokraten.“

Kan det sammentrædende landsmøde udfinde midler hertil, da vil det ha gjort et arbejde, som mer end noget andet og mægtigt skal bidrage til at styrke partiet og bringe os nærmere vort maal: Arbeidets frigjørelse!

Dagsorden m. m.

Ved Det norske arbeiderpartis fjette landsmøde den 3dje og 4de september 1892.

1. Beretning.
2. Valg paa 3 revisorer.
3. Valg paa funksjonærer.
4. Hvad kan gjøres for at sikre partiets organ en fastere økonomisk grundvold.
5. Om arbeiderpartiets taktikk og representasjon ved kommende valg; herunder ogsaa de unionelle spørsmåal.
6. Paa hvilken maade kan en kraftig agitasjon iværksettes fra arbeiderpartiets side. (Den socialdemokr. forening.)
7. Forslag til forandring av lovens § 3.
8. Bør lovbestemmelserne vedrørende udlændingers ophold i landet strækkes? (Formidlingsforeningen.)
9. Er det formaalsstjenligt at de offentlige arbeider, saavidt mulig udføres i landet, og hvad kan fra arbeiderpartiets side gjøres til at faa fler? (Møllergadens forening.)
10. Valg paa Hovedstyrelse.

Endvidere henstiller Den socialdemokratiske forening i Kristiania til landsmødet om at ta under overvejelse spørsmålene om at faa lejet eget lokale med restaurasjon for arbeiderpartiet, samt om oprettelse av et fællesbageri. Man for et fællesbageri er lovet overfendt hovedstyrelsen.

Mødet sammentræder i aften kl. 7 i Arbeiderpartiets lille sal. I morgen aften afholdes samme sted en fetsa, hvorpaa partifællers opmærksomhed henledes.

Efter at ovenstaaende dagsorden var opfat har styrelsen modtat følgende forslag fra Socialistisk arbeiderforening i Bergen:

1. Gjøvelse av partiets program faaledes:
 - a. At det kan virke kraftigt til forbindelse mellem partiets afdelinger.
 - b. At de forskjellige afdelinger i landet til enhver tid underrettes om hvad der foretas overfor de øvrige politiske partier.
2. Landsmødet hævder ensartet undervisning i private som offentlige barnefoleler. Ved lov pligtes staten kontrol med skolerne.
3. Samfundet bør sikre den ejendomsløse arbeider fri læge- og sygehjælp.
4. Bør partiet slutte sig til eller støtte styttersamfundene.

En længere motivering ledsagebe disse forslag.

Den social-demokr. forening.

Tirsdag 6te september kl. 8 aften afholdes

medlemsmøde

i Kr.a arbeidersamfunds lille sal.

1. Beretning fra Malmøkongressen.
2. Valg paa en komité til revisjon av lov og program.

Bestyrelsen.

Offentligt møde

med foredrag om arbeiderbevægelsen samt derefter diskussion og oprettelse av en arbeiderklub

afholdes

onsdag 7de september kl. 8 aften

i Goodtemplarlokalet,

Sagvejen 2.

Gratis adgang for alle.

Seksa

à kr. 1.50 afholdes efter landsmødet slutning søndag aften kl. 7 i Arbeiderpartiets lille sal.

Adgang har kun medlemmer av de partiet tilsluttede foreninger. Deltagerne maa tegne sig inden lørdag aften kl. 6 paa den hos C. Jeopesen, Storgaden 23, udlagte liste.

Skotøiarbeid. Forening

afholder Sexa i Anledning af Forbundets Landsmøde Søndagen den 4de September Kl. 7 i Hotel Svea, Hjørnet af Grændsen og Øvre Slotsgade, 2. Etage. Billetter à Kr. 1.00. Kun for Medlemmer.

Festkomiteen.

Uvedkommende?

Paa arbeiderkongressen i Malmø blev det sagt av danske partivenner, at den unionelle strid var dem uvedkommende.

Snet kunde imidlertid bedre modbevise denne paaastand, end netop den uvidenhed, som herskede, spesielt hos de danske meningsfællere om denne sags indhold og særlig om de norske socialdemokraters stilling til sagen.

Men der viste sig ogsaa hos endel av de svenske meningsfællere en begrebsforvirring om den samme sag. Og dette forhold skalde vel netop ha tilfagt kongressens repræsentanter, at det nævnte punkt paa dagsordenen ikke alene burde ha været behandlet som en av de øvrige sager, men om muligt mere udførligt.

Svor gjerne vilde vi ikke gjøre noget for ialfald at mildne det nationalhad, som gjør sig gjældende — desværre i tiltagende grad — mellem svenske og norske arbejdere!

Men hvad kan vi gjøre, naar ikke engang svenske meningsfællere — for ikke at nævne de danske — paa en skandinavisk arbeiderkongress finder dette sig uvedkommende?!

Man kan si: Det er et overklassespørsmåal, som ikke vedkommer arbeiderne! Men spørsmåalet er der og det griber ind i arbeidernes fællesskabelige forhold — svenske og norske imellem — paa værksteder og andre steder, hvor de bevæger sig om hinanden. Det griber forstyrende ind i de forhold, hvor de skalde staa sammen, hvilken nasjon de end tilhører. Og da kan man ikke avfærdige spørsmåalet dermed, at „det er et overklassespørsmåal.“

Man maa tvertimod anstrænge sig for at finde midler til at avbøde den skarpe eg, som har faaret sig flig ind mellem norske og svenske arbejdere gennem unionsstriden, hjulpet paa den ene side ved en opagiteret nasjonalsjælelse og paa den anden side ved en av uvidenhed om grundforholdet fremavlet overlegenhed. Men det ster ikke — man kan ikke rette paa dette forhold — uden ved at opta sagen til diskussion. Og netop en fællesdiskussion var her paa sin plads, fordi den vilde gi det bedste resultat.

At det ikke skalde vedkomme vore danske meningsfællere, hvorvidt vi her hos os kan gaa i fortgang med at faa arbeiderbefolkningen socialdemokratiske oplyst! Det er mere end vi kan begribe. Det maa jo være indlysende for enhver, at det vil influere ikke faa lidet til eksempel paa en lønkramp nede i Danmark, om vi her oppe hos os er kommen et længere stykke vej i vort socialdemokratiske oplysningsarbejde eller om vi staaar og stamper paa samme flæk.

Et faktum er det, at den unionelle strid, faaledes som den nu har artet sig, er en hindring, der gjør os vort arbejde i denne retning dobbelt tungt. Men lettere skalde vi ikke kunne gjøre os dette vort oplysningsarbejde ved simpelthen at erklære spørsmåalet for et overklassespørsmåal. Og det vilde jo heller ikke være korrekt. For har spørsmåalet faat en saadan betydning, at det ikke alene gjør skarp rettertjeneste paa de baand, der skalde sammenbinde norske og svenske arbeiderpartier, men ogsaa stagnere det socialdemokratiske oplysningsarbejde, — da er spørsmåalet ogsaa et arbeider-spørsmåal, som vi socialdemokrater nødvendigvis maa befjefte os med.

Derfor skalde det ogsaa paa arbeiderkongressen været anderledes behandlet end det blev.

At hr. advokat Meyer fik adgang til paa kongressen at gi en fremstilling av sagen, var haade godt og ilde. Forsaavidt var det jo bra, at ogsaa vore bergenske partifællere — kanske snart forladte — standpunkt kom til orde i sagen (hr. advokat Meyer var paa kongressen repræsentant for Socialistisk arbeiderforening i Bergen). Men det faar dog sies, at fremstillingen ikke var ganske objektiv, og at hele det øvrige norske socialdemokratiske arbeiderpartis standpunkt i sagen ikke blev belyst paa kongressen. Og vore danske og svenske meningsfællere fik derfor ingen klarhed over Det norske arbeiderpartis standpunkt og taktikk denne sag vedkommende, hvilket jo burde været hovedsagen.

At imidlertid spørsmåalet ikke er hørken svenske eller danske meningsfællere uvedkommende, derom er ialfald vi forvisset.

Hovedbestyrelsen for det norske arbeiderparti indbyder til fetsa efter landsmødet slutning paa søndag kl. 7. Billethen lyder paa kr. 1.50 pr. person. Hovedbestyrelsen maa sikkert være av den mening, at arbeiderne har forferdelig god raad siden de har fundet at burde sætte kontingenten saa høj. Selv om man vil indrømme, at mæden iaar er dyrere, saa er det jo bare et bevis for, at arbeiderne har faa meget desto mindre raad. Og man burde sætte hellere været gaat en anden vej og ladet tragtemanget bli lidet mindre.

Man vilde paa den maade ha sikret sig en større tilslutning. Nu derimod hører man alle flage over, at de ikke har raad til at være med. Og jeg finder det fuldt ud begrundet. Og mener det er god grund til at klænde